

Asia: OKM 38/040/2016

Gaudeamus igitur - ylioppilastutkinnon kehittäminen

1.1 Työryhmä ehdotti, että tutkintoon osallistuvan on suoritettava äidinkielessä ja kirjallisuudessa järjestettävä koe sekä kolme koetta tai koeparia seuraavista: - Matematiikka - Toinen kotimainen kieli - Vieras kieli - Kaksi reaaliaineen koetta tai yksi reaaliaineen koe ja yksi vieraan kielen koe Tutkintoon osallistuva voi lisäksi suorittaa yhden tai useamman kokeen edellä mainituista kokeista.

Puollatteko vai vastustatteko ehdotusta?

Puollan ehdotusta.

Kantanne perustelut

Puollamme ehdollisesti. Reaaliaineen ja kielen yhdistelmää kombinaationa pidämme erikoisena. Eikö yksi reaaliaine ole painoarvoltaan sama kuin lyhyt matematiikka tai lyhyt kieli?

Myös kaksoistutkintoa suorittavien tilanne vaatii selkeyttämistä.

2.1 Työryhmä ehdotti, että kaikkiin kokeisiin laaditaan oppiainerajat ylittäviä tehtäviä. Tehtävien laadinnassa otetaan huomioon myös aihekokonaisuudet.

Puollatteko vai vastustatteko ehdotusta?

Puollan ehdotusta.

Kantanne perustelut

Lukion tavoitteena tulee yhä painokkaammin olla laaja yleissivistys ja monialaisuus. Opiskelijoita tulee kannustaa valitsemaan laaja-alaisesti erilaisia oppiaineita, ei vain keskittymään kapeakatseisesti kirjoitettaviin aineisiin.

Kuvataideopettajat ry puoltaa voimakkaasti sitä, että oppiaineiden rajojen ylittäminen nähdään uudistuksessa mahdollisuutena ottaa mukaan ne oppiaineet, jotka nykytutkinnossa eivät ole mukana. Oppiainerajat ylittävät tehtävät ovat ylioppilastutkinnon kehittämisessä uudistuksen ydin,

kun se antaa opiskelijoille mahdollisuuksia osoittaa osaamistaan, tietojaan, taitojaan ja kypsyyttä myös taide- ja taitoaineissa, jotka eivät ole aiemmin olleet osana tutkintoa.

Tehtävien laadintaan ja tehtävien arviointiin tulee ottaa mukaan myös ne aineopettajat, joiden opettamien aineiden sisältöjä tehtävät koskevat. Nykyisessäkin tutkinnossa on jo ollut tehtäviä, joissa oppiaineiden rajat ylittyvät; esimerkiksi äidinkelessä on ollut koetehtäviä, joiden sisältö on ollut puhtaasti kuvataiteen, mutta kuvataideopettajat eivät ole olleet mukana tehtävien laadinnassa saati tarkistuksessa.

Opiskelijan oikeusturvaa vahvistaa, kun aineen sisällöt hallitseva ammattilainen otetaan mukaan prosessiin.

2.2 Työryhmä ehdotti, että tulevaisuudessa kokeiden tausta-aineistoihin voisi sisältyä myös materiaalia eri kielillä.

Puollatteko vai vastustatteko ehdotusta?

Vastustan ehdotusta.

Kantanne perustelut

Kielitaito ei voi olla keskeisessä roolissa muissa kuin kielten kokeissa.

Kiellelliset vaikeudet voivat estää opiskelijaa osoittamaan vahvuuksiaan ja osaamistaan reaaliaineissa. Vaikka kielitaito on tärkeä osa akateemisia taitoja, ei vieraskielinen aineisto tee koetilannetta tasa-arvoiseksi, sillä erikoissanastot ja termit ovat opinnoissa kuitenkin opetettu äidinkielellä ja väärin ymmärtämisen mahdollisuudet voivat pilata kokeen. Myös suomeksi tehty tutkimus ja tieto on tarpeen ja arvokasta.

2.3 Työryhmä ehdotti, että kokeiden laadinnassa vahvistetaan edelleen tavoitteiden mukaista osaamista yksittäisten sisältöjen sijaan.

Puollatteko vai vastustatteko ehdotusta?

Puollan ehdotusta.

Kantanne perustelut

Kuvataideopettajat ry pitää tavoiteta erinomaisena, koska se vastaa myös muuttuneita lukion opetussuunnitelmia.

Kuten kohdassa 2.1., painotamme lukion ja ylioppilastutkinnon yleissivistystä, laaja-alaisuutta ja monipuolisuutta. Ylioppilastutkinnossa opiskelijan tulee osoittaa tietopohjansa tiedon soveltamisella, ei ulkoopettelulla. Kokeissa tulee olla mahdollisuus osoittaa tavoitteiden mukaisesti myös niiden oppiaineiden sisältöjä, jotka eivät nykyisin kuulu eikä niitä nytkään esitetä ns. kirjoitettaviin oppiaineisiin, kuten esimerkiksi taide- ja taitoaineet.

3.1 Työryhmä ehdotti, että ylioppilastutkinnon valmistumista koskevia säännöksiä täsmennetään siten, että niistä selkeästi ilmenee, että ylioppilastutkinnon suorittaminen edellyttää lukion oppimäärän suorittamista tai muiden lukiolain 18 a §:n mukaisten edellytysten täyttymistä.

Puollatteko vai vastustatteko ehdotusta?

Puollan ehdotusta.

Kantanne perustelut

-

3.2 Työryhmä ehdotti, että kokelaat eivät enää sitovasti valitse kokeita pakollisiksi tai ylimääräisiksi ilmoittautumisen yhteydessä. Tutkinto muodostuu muutoin nykyisen kaltaisella tavalla.

Puollatteko vai vastustatteko ehdotusta?

Puollan ehdotusta.

Kantanne perustelut

-

3.3 Työryhmä ehdotti, että kokelaan ilmoittautumista eritasoisiin kokeisiin samassa tutkintoaineessa ei rajoiteta. Kokelaan tutkintoon voidaan kuitenkin sisällyttää vain yksi koe samassa oppiaineessa. Muista kokeista kokelas saa erillistodistuksen.

Puollatteko vai vastustatteko ehdotusta?

Puollan ehdotusta.

Kantanne perustelut

-

3.4 Työryhmä ehdotti, että saamen vieraan kielen kokeen tilalle kokelas voi valita myös saamen äidinkielen ja kirjallisuuden kokeen. Tällöin saamen kielen osaamista voi osoittaa aiempaa joustavammin.

Puollatteko vai vastustatteko ehdotusta?

Puollan ehdotusta.

Kantanne perustelut

Kansallisten vähemmistökielien tulevaisuutta ja kulttuuria tulee vahvistaa ja turvata kaikin mahdollisin keinoin.

4.1 Työryhmä ehdotti, että erillisinä kokeina suoritettavat hyväksytyt kokeet voidaan lukea hyväksi ylioppilastutkintoon kolmen vuoden ajan erillisen kokeen hyväksymisajankohdasta.

Puollatteko vai vastustatteko ehdotusta?

Puollan ehdotusta.

Kantanne perustelut

Joustavuus lisää valmistuvien määrää ja onnistumisen mahdollisuuksia, huomioi erilaiset oppijat, elämäntilanteet ja tasaa alueellista eriarvoisuutta. Toteutuessaan ehdotus kannustaa erityisesti poikia lukioon.

4.2 Työryhmä ehdotti, että koulutuksen järjestäjä voisi periä kokelaalta maksun, mikäli kokelas ei olisi kyseisen koulutuksen järjestäjän opiskelija ja joka uusii tutkintoonsa sisältyvän kokeen ylioppilastutkinnon tultua suoritetuksi, täydentää tutkintoaan tai suorittaa erillisen ylioppilastutkintoon kuuluvan kokeen koulutuksen järjestäjän oppilaitoksessa.

Puollatteko vai vastustatteko ehdotusta?

Puollan ehdotusta.

Kantanne perustelut

Kokelasmaksun tulee olla kohtuullinen.

4.3 Työryhmä ehdotti, että lukion oppimäärää suorittavalla kokelaalla tulee olla puolet lukion oppimäärästä tai kirjoitettavan oppiaineen pakolliset kurssit opiskeltuna voidakseen osallistua tutkinnon kokeisiin. Rehtori varmistaa kokelaan oikeuden osallistua tutkintoon.

Puollatteko vai vastustatteko ehdotusta?

Vastustan ehdotusta.

Kantanne perustelut

Kokelaalla tulee olla puolet lukion oppimäärästä JA kirjoitettavan oppiaineen pakolliset kurssit suoritettuna ennen koetta.

5.1 Työryhmä ehdotti, hylättyjä kokeita voisi uusia nykyisen kahden kerran sijaan kolme kertaa.

Puollatteko vai vastustatteko ehdotusta?

Puollan ehdotusta.

Kantanne perustelut

Tukee kokeen loppuun suorittamista.

5.2 Työryhmä ehdotti, että hyväksytyn kokeen voisi uusia jatkossa nykyisen yhden koekerran sijaan kaksi kertaa.

Puollatteko vai vastustatteko ehdotusta?

Puollan ehdotusta.

Kantanne perustelut

Jos yo-tutkinnon asemaa osana jatko-opintojen pääsykokeita / sisäänpääsyä lisätään, tulee opiskelijalla olla mahdollisuus parantaa mahdollisuuksiaan jatko-opintoihin.

5.3 Työryhmä ehdotti, että tutkinnon tultua hylätyksi, hylätyyn tutkintoon sisältyneet hyväksytyt kokeet voidaan sisällyttää aloitettavaan uuteen tutkintoon kolmen vuoden ajana aiemmin suoritettua kokeen hyväksymisen ajankohdasta.

Puollatteko vai vastustatteko ehdotusta?

Puollan ehdotusta.

Kantanne perustelut

Järkevöittää resurssien käyttöä.

5.4 Työryhmä ehdotti, että hylätyn kokeen kompensatiomahdollisuus poistetaan samalla, kun uusimismahdollisuuksia lisätään edellä esitetyllä tavoin.

Puollatteko vai vastustatteko ehdotusta?

Vastustan ehdotusta.

Kantanne perustelut

Ei ole syytä hidastaa tai vaikeuttaa opiskelijan valmistumista yhden oppiaineen takia, jos osaaminen muissa on erinomainen.

6.1 Työryhmä ehdotti, että koepäivien aikatauluja tiivistetään ottaen huomioon kokelaiden riittävä palautuminen, kokelasmäärät eri päivinä, eri kokeiden tyypilliset yhdistelmät ja järjestelyjen vaikutus kokelaiden jaksamiselle.

Puollatteko vai vastustatteko ehdotusta?

Vastustan ehdotusta.

Kantanne perustelut

Liian tiivis aikataulu lisää kokelaiden stressiä ja heikentää kokeessa onnistumista. Alueelliset ja paikalliset olosuhteet on otettava myös huomioon aikataulutuksessa. Samoin, jos tutkinnon osuutta osana jatko-opintojen pääsykokeita lisätään, tulee aikataulutuksen tukea opiskelijan mahdollisuutta suorittaa kokeet parhaalla mahdollisella tavalla.

6.2 Työryhmä ehdotti, että kokeiden pituus lyhennetään neljään tuntiin. Äidinkielen koe muutetaan yksipäiväiseksi. Kokeiden rakenne, sisältö ja laajuus mitoitetaan uuteen keston.

Puollatteko vai vastustatteko ehdotusta?

Vastustan ehdotusta.

Kantanne perustelut

Riittävä koeaika mahdollistaa tavoitteiden saavuttamisen osoittamisen yksilöllisesti. Toisaalta näemme positiivisena digitaalisuuden mahdollisuudet osana kokeen suorittamista, joten joustoa löytynee joissain oppiaineissa.

Kuvataideopettajat ry näkee tämän ehdotuksen olevan ristiriidassa oppiaineiden rajat ylittävillä tehtävillä ja pyrimykselle antaa kokelaalle mahdollisuudet soveltaa tietoa yksittäisten sisältöjen sijaan. Lyhyempi koeaika väistämättä supistaa sekä tehtävän että vastauksen sisältöä.

Kuvataideopettajat ry pitää äidinkielen koetta tärkeänä ajattelutaitojen ja pohtivan tekstin tuottamisen mittaamisen kannalta. Se on keskeistä millä tahansa akateemisella alalla, ja lukuisissa tulevaisuuden työtehtävissä. Kaksi erillistä kertaa antaa paremmat mahdollisuudet onnistua kuin yksi. Lisäksi neljä tuntia on liian lyhyt aika pitkän tekstin tuottamiseen.

7.1 Työryhmä ehdotti, että tutkintoa kehitetään kohden avoimia digitaalisia oppimisympäristöjä, joissa on mahdollisuus hyödyntää monipuolisesti taustamateriaaleja. Osa kokeesta voi hyödyntää internetyhteyttä.

Puollatteko vai vastustatteko ehdotusta?

Puollan ehdotusta.

Kantanne perustelut

Taustamateriaalien lisäksi tulisi mahdollistaa myös vastausten monipuolisuus: tietoa voidaan tuottaa myös visuaalisin keinoin.

7.2 Työryhmä ehdotti, että opettajien ja opiskelijoiden tutustuminen ylioppilastutkintotehtävien tyyppisiin digitaalisiin tehtäviin mahdollistetaan hyödyntäen vanhoja koetehtäviä. Tekijänoikeudellisia haasteita voidaan ratkaista erillissopimuksin, tehtävien laatimisen keinoin ja tarvittaessa selvittämällä viranomaistyönä lainsäädännön antamat mahdollisuudet ja rajoitteet.

Puollatteko vai vastustatteko ehdotusta?

Puollan ehdotusta.

Kantanne perustelut

-

8.1 Työryhmä ehdotti, suullisen kielitaidon koe otetaan osaksi vieraiden kielten ja toisen kotimaisen kielen kokeita. Kehittyvää teknologiaa hyödynnetään kokeen toteutuksessa. Käyttöönottoa testataan ja uudistuksen vaikutuksia arvioidaan kokelaiden, opettajien, koulujen, koulutuksen järjestäjien ja ylioppilastutkintolautakunnan kannalta ennen toimeenpanoa.

Puollatteko vai vastustatteko ehdotusta?

Puollan ehdotusta.

Kantanne perustelut

-

9.1 Työryhmä ehdotti, valmistavassa arvostelussa opettaja korjaa oman oppilaitoksen koesuoritusten lisäksi myös muiden oppilaitosten koesuorituksia.

Puollatteko vai vastustatteko ehdotusta?

Puollan ehdotusta.

Kantanne perustelut

Oppiaineiden rajat ylittävien tehtävien tarkistaminen on ehdotuksessa haaste opettajille joka tapauksessa. Opiskelijan oikeusturvan kannalta on varmistettava paras mahdollinen asiantuntijuus kussakin koetehtävässä, varsinkin kun sisältö liittyy vahvasti toiseen oppiaineeseen kuin missä sitä suoritetaan (esimerkiksi kuva-analyysiä tai taidehistoriaa missä tahansa reaaliaineessa tai äidinkielessä).

10 Osiopankki ja adaptiiviset kokeet

Kantanne asiaan perusteluineen

11 Ryhmäkoe

Kantanne asiaan perusteluineen

Kuvataideopettajat ry näkee ryhmäkokeen ehdottomasti kehittämisen arvoisena uudistuksena. Työryhmän ehdotukset ylioppilastutkinnon uudistamisesta eivät tunnista luovuutta tai uuden tiedon tuottamista - ryhmäkoe voisi olla väline mitata taitoja ja valmiuksia, jotka eivät perinteisessä yksin kirjoittamisessa tule esille. Samalla annetaan mahdollisuuksia toisenlaisille oppijoille osoittaa osaamistaan. Luova ongelmanratkaisu ja tiimityö ovat jo nyt osa opiskelua ja työelämää.

12 Ylioppilastutkinto ja koulutusvienti

Kantanne asiaan perusteluineen

13 Ehdotusten kustannusvaikutukset

Kantanne asiaan perusteluineen

Kuvataideopettajat ry painottaa lausunnossaan oppiainerajoja ylittäviä tehtäviä. Samalla esitämme, että ylioppilastutkintolautakuntaan otetaan mukaan uusi aineopettajaryhmä sekä tekemään tehtäviä että arvioimaan vastauksia. 111-vuotias aineopettajayhteisö pitää kansantantaloudellisesti tuhlauksena sitä, että kokonainen tieteenala ja sen korkeasti koulutetut aineen opettajat ja asiantuntijat on jätetty pois ylioppilastutkinnon kehittamisestä ja suorittamisesta. Ja samalla lisä-, täydennys- ja jatkokoulutetaan muiden oppiaineiden opettajia selvimään erityisesti monialaisten tehtävien arvioinnista.

Muuta, mitä halutte asiasta lausua.

Muuta, mitä haluatte asiasta lausua.

Työryhmän esitys ei ehdota ylioppilastutkintoon uusia oppiaineita. Samalla tämäkin uudistus jättää ulkopuolelle useita yleissivistäviä oppiaineita, erityisesti taideaineista kuvataiteen ja musiikin. Siten vaarana on, että ylioppilastutkinto mittaa opiskelijoiden osaamista jatkossakin kapea-alaisesti, mikäli oppiainerajojen ylittäminen ei nouse uudistuksen keskiöön.

Taideaineet tarjoavat välineitä uuden opetussuunnitelman hengen mukaisiin tapoihin tutkia ja jäsentää maailmaa sekä tuottaa tietoa. Lukiota ja sen opetussuunnitelman mukaisten opintojen mittarina olevaa ylioppilastutkintoa tuleekin kehittää monialaisena ja yleissivistävänä, ja tutkinnon tulee huomoida tiedon uudet tavat. Lisäksi uudistuneen ylioppilastutkinnon tulee antaa valmiudet mahdollisimman kattavasti taidealojen jatko-opintoihin: myös taiteen ja kulttuurin tutkintoihin tähtäävät koulutukset tarvitsevat hyvät pohjatiedot ja -taidot omaavat hakijat.

Ylioppilastutkinnon osana tulee kehittää ja vahvistaa erityisesti taideaineiden lukiodiplomien asemaa niin, että ne uudistuksen päätteeksi ovat kokeessa kirjoitettavien aineiden kanssa tasavertainen tapa osoittaa tietoa, taitoa ja osaamista.

Jos ylioppilastutkinnon osuutta jatko-opintoihin pyrittäessä tulevaisuudessa kasvatetaan, tulee vähintään taideaineiden lukiodiplomit sisällyttää tasavertaiseksi osaksi tätä kehittämistyötä. Silloin opiskelija jo lukiossa voi aidosti valita perinteiseen kokeeseen valmentautumisen rinnalle toisenlaisen tavan osoittaa omaa osaamistaan, pitkäjänteistä työskentelyä, laaja perehtymistä ja syvällistä ajattelua. Diplomin suorittaminen pitäisi tulla mahdolliseksi jokaisessa lukiossa. Tämä tarkoittaisi sitä, että opetusta pitäisi tarjota vähintään 4 kurssia ja diplomikurssi järjestää kun yksikin haluaa sen suorittaa.

Voit jättää kommentit lausuntoon myös liitteenä

[Rohkea avaus YO-tutkinnon uudistamiseen.pdf](#)

Väyrynen Erja
Kuvataideopettajat ry